

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

ДЗОДЗ ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 336.64

**ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА ОСНОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ
В КОНТЕКСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ПАСИВІВ ПІДПРИЄМСТВА,
НА ПРИКЛАДІ ТОВ «УСПІХ»
спеціальність 8.03050801 "Фінанси і кредит" (за спеціалізованими
програмами**

АВТОРЕФЕРАТ

на здобуття освітнього ступеня “магістр”

Тернопіль - 2017

Робота виконана на кафедрі економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
Константюк Наталія Іванівна,
доцент кафедри економіки та фінансів,
Тернопільський національний
технічний університет імені Івана
Пулюя

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент
Голда Надія Михайлівна,
доцент кафедри промислового
маркетингу,
Тернопільський національний
технічний університет імені Івана
Пулюя

Захист відбудеться 24 лютого 2017 р. о 10:00 год. на засіданні екзаменаційної комісії № 60 у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. У ринкових умовах виключно велика роль фінансової діагностики підприємства. Це пов'язано з тим, що підприємства набувають самостійність та несуть повну відповідальність за результати своєї виробничо-господарської діяльності перед власниками, робітниками, банком та кредиторами. Також ринкові умови вимагають від підприємств збільшення ефективності виробництва, конкурентоспроможності продукції та послуг на основі втілення досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання та управління підприємством, активізації підприємства та інше. Отже роль фінансової діагностики підприємства достатньо велика.

Фінансова діагностика є багатофакторною системою підтримки прийняття управлінських рішень, заснованою на принципово новій концепції управління. Така система покликана забезпечувати комплексне виявлення, аналіз, ліквідування та прогнозування проблем підприємства з метою забезпечення прийняття випереджуючих управлінських рішень, спрямованих на досягнення його стратегічних та тактичних цілей.

Однією з найважливіших складових ефективного управління є забезпечення стабільного розвитку підприємства, необхідною умовою якого є оптимізація фінансового стану. Це визначає необхідність діагностики фінансового стану підприємства як результату взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, індикатора забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями.

Фінансова діагностика як самостійний напрямок набула активного розвитку тільки останнім часом, тому кількість наукових праць, що присвячені цій проблемі є незначною. Питанням вдосконалення методів діагностики в процесі управління підприємством приділено увагу в працях таких вітчизняних та іноземних вчених: Р. Абдулін, В. Баліцька, О. Висока, В. Вітлінський, О. Гадзевич, С. Гринкевич, Д. Горовий, Л. Довгань, Р. Квасницька, М. Кизим, Е. Коротков, О. Лях, О. Олексюк, Н. Родіонова, В. Раппорт, В. Савчук, Р. Сайфулін, З. Соколовська, О. Стоянова, Г. Чумаченко, Г. Швиданенко, А. Шеремет та ін.

Метою даного дослідження виступає теоретичне обґрунтування та здійснення фінансової діагностики підприємства з метою підвищення результатів діяльності та оптимізації структури капіталу ТОВ «Успіх».

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі **завдання**:

- представити теоретичні аспекти та особливості здійснення фінансової діагностики підприємства;
- провести оцінку фінансового стану ТОВ «Успіх»;
- здійснити фінансову діагностику основних результатів діяльності досліджуваного підприємства;
- представити шляхи вдосконалення структури пасивів підприємства через підвищення його фінансової стійкості;
- віднайти резерви підвищення основних результатів діяльності ТОВ «Успіх»

- запропонувати оптимізаційну модель структури капіталу на досліджуваному підприємстві.

Об'єкт дослідження – загальні теоретичні та методичні підходи щодо оптимізації структури капіталу та шляхів підвищення основних результатів діяльності ТОВ «Успіх».

Предмет дослідження – особливості формування структури капіталу ТОВ «Успіх».

Методи дослідження. Метод діалектичного пізнання; прийоми спостереження, групування, класифікації, порівняння; економічний аналіз; фінансовий аналіз; метод синтезу; статистичний аналіз; метод узагальнення.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі, нормативні та інструктивні матеріали, наукові публікації, монографії, а також фінансова звітність ТОВ «Успіх».

Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному:

- поглиблено трактування поняття «фінансова діагностика підприємства»;
- доведено необхідність оптимізації структури капіталу з врахуванням двох критеріїв - зростання рентабельності власного капіталу та забезпечення фінансової стійкості підприємства;
- розроблено пропозиції щодо оптимізації структури капіталу та подано резерви підвищення основних результатів діяльності ТОВ «Успіх».

Практичне значення одержаних результатів. Розвиток теорії та практики досліджуваної проблеми дає змогу вирішувати питання стосовно розробки конкретних рекомендацій, спрямованих на оптимізацію структури капіталу підприємства та підвищення основних результатів його діяльності.

Апробація результатів роботи та публікації. Основні положення та висновки даного дослідження доповідались та обговорювались на Міжнародній науково-практичній конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (Тернопіль, 22-24 вересня 2016р.).

Структура та обсяг дослідження. Дипломна робота складається із вступу, шести розділів, висновків та пропозицій, додатків. Загальний обсяг дипломної роботи складає 140 сторінок. Список використаних джерел налічує 99 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** розкрита актуальність теми магістерської роботи, встановлено мету та завдання, предмет та об'єкт, методи та теоретичну базу дослідження, обґрунтовано наукову новизну і практичне значення одержаних результатів.

У **першому розділі «Концептуальні засади фінансової діагностики та її вплив на формування структури пасивів підприємства»** розглянуто сутність та необхідність використання фінансової діагностики у діяльності підприємства, а також інструментарій діагностики результатів діяльності підприємства.

У ринкових умовах виключно велика роль діагностики фінансового стану підприємства. Це пов'язано з тим, що підприємства набувають самостійність та несуть повну відповідальність за результати своєї виробничо-господарчої

діяльності перед власниками, робітниками, банком та кредиторами. Також ринкові умови вимагають від підприємств збільшення ефективності виробництва, конкурентоспроможності продукції та послуг на основі втілення досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання та управління підприємством, активізації підприємства та інше. Отже роль діагностики фінансового стану достатньо велика.

Щоб забезпечити стійкість підприємства в сучасних умовах управлінському персоналу необхідно перш за все вміти реально оцінювати фінансовий стан як свого так і існуючих потенційних конкурентів.

Фінансовий стан — це найважливіша характеристика економічної діяльності підприємства, вона визначає конкурентоспроможність, потенціал у діловому співробітництві, оцінює, у якій мірі гарантовані економічні інтереси самого підприємства та його партнерів у фінансовому та виробничому відношенні. Але, це і зрозуміло, одного вміння реально оцінювати фінансовий стан не достатньо для успішного функціонування підприємства та досягнення ним встановленої цілі. Фінансовий стан підприємства — це ступінь забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями.

За умов переходу економіки України до ринкових відносин, суттєвого розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємств, оцінки їхньої ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності.

Особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна діагностика фінансового стану підприємств за виникнення різноманітних форм власності, оскільки жодний власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку (доходу) фірми, які можна виявити тільки на підставі своєчасної та об'єктивної фінансової діагностики підприємства.

Фінансова діагностика має на меті дослідження фінансового стану підприємства з метою виявлення його сильних та слабких місць. Фінансовий стан підприємства — це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Тому на нього впливають усі ці види діяльності підприємства. Передусім на фінансовому стані підприємства позитивно позначаються безперебійний випуск і реалізація високоякісної продукції. Як правило, чим вищі показники обсягу виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг і нижча їх собівартість, тим вища прибутковість підприємства. Неритмічність виробничих процесів, погіршення якості продукції, труднощі з її реалізацією призводять до зменшення надходження коштів на рахунки підприємства, в результаті чого погіршується його платоспроможність.

У другому розділі «Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Успіх» та фінансова діагностика основних результатів його діяльності» наведено загальну характеристику фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства, здійснено оцінку фінансового стану ТОВ «Успіх» та проведено фінансову діагностику основних результатів діяльності підприємства.

Важливе значення у діяльності підприємства має майно підприємства, яке знаходить своє відображення в активах, а також джерела утворення цього майна, тобто пасиви підприємства. З цією метою проведемо аналіз активів підприємства та джерел їх формування.

Аналіз активів підприємства, реальна оцінка змін, що відбулися в складі та структурі його майна, є важливим етапом у характеристиці фінансового стану підприємства.

Стабільність майнового стану підприємства залежить від правильності та доцільності вкладення фінансових ресурсів у активи, тому для його оцінки необхідно вивчити передусім склад, структуру майна та джерела його утворення, а також причини їх зміни. Особлива увага при цьому приділяється вивченню причин, які негативно впливають на фінансовий стан підприємства.

Аналізуючи активи ТОВ «Успіх» за 2011-2015 рр., слід відмітити, що у структурі всіх активів підприємства переважають оборотні активи, і це позитивно впливає на фінансово-господарську діяльність підприємства, тобто структура активів є мобільною. Дана тенденція зберігається 5 років поспіль. Загалом, позитивним явищем є збільшення загальної вартості активів підприємства на 2742,2 тис. грн., або ж на 106,8 %, що говорить про розширення обсягів фінансово-господарської діяльності підприємства.

Щодо джерел утворення активів ТОВ «Успіх» (пасивів), то їх основу становить власний капітал та поточні зобов'язання.

Власний капітал досліджуваного підприємства формує статутний капітал та нерозподілений прибуток. Нерозподілений прибуток суттєво зріс з 328,8 тис. грн. у 2011 році до 3601 тис. грн. у 2015 році, тобто маємо зростання чистого прибутку на 3272,3 тис. грн.

Поточні зобов'язання переважали у структурі пасивів ТОВ «Успіх» протягом 2011-2012 років, але вже у 2013 році частка поточних зобов'язань зменшилась, а на кінець 2015 року вони становили лише 11,2% у структурі всіх пасивів підприємства.

Зростання чистого прибутку та зменшення поточних зобов'язань позитивно вплинуло на структуру пасивів ТОВ «Успіх», та свідчить про зростання фінансової стійкості підприємства й покращення фінансового стану підприємства загалом.

Здійснивши аналіз абсолютних показників фінансової стійкості досліджуваного підприємства, слід відмітити що протягом 2011, 2012, 2013 та 2014 років для формування запасів не вистачало власного капіталу та довгострокових зобов'язань, і лише використовуючи поточні зобов'язання підприємство здатне профінансувати свою поточну діяльність. Тільки у 2014 році для підприємства характерна абсолютна фінансова стійкість.

Відносні показники фінансової стійкості змінили свою динаміку на позитивну, починаючи з 2013 року.

Узагальнюючи аналіз фінансової стійкості, слід відмітити суттєве покращення абсолютних та відносних показників фінансової стійкості в динаміці.

Одним з найважливіших показників фінансового стану підприємства є ліквідність, сутність якої полягає в можливості підприємства в будь-який момент розрахуватися за своїми зобов'язаннями (пасивами) за допомогою майна (активів), яке є на балансі.

Узагальнюючи аналіз ліквідності ТОВ «Успіх» можемо стверджувати, що як ліквідність балансу так і відносні показники ліквідності мали негативні значення протягом 2011-2013 років, але вже у 2014 році ситуація суттєво покращилася, щодо ліквідності балансу – то зберігаються три пари рівностей, а відносні показники змінили динаміку на позитивну.

Динаміка доходів та фінансових результатів ТОВ «Успіх» за 2011-2015 рр. є досить позитивною, особливо слід відмітити 2014 рік, де підприємству вдалося збільшити чистий прибуток на 282,1%. У 2015 році чистий прибуток підприємства не суттєво зменшився порівняно з 2014 роком, однак якщо порівнювати з 2011 роком підприємству вдалося збільшити свій чистий прибуток на 1132,5 тис. грн. або ж у 4,5 рази.

Отже, узагальнюючи аналіз фінансових результатів ТОВ «Успіх» слід відмітити, що підприємство працювало досить ефективно, отримувало високі прибутки за досліджуваній період, зберігається позитивна динаміка всіх абсолютних та відносних показників прибутковості.

У третьому розділі «Оптимізація структури пасивів ТОВ «Успіх» на основі результатів фінансової діагностики» розглянуто можливості вдосконалення структури пасивів підприємства через підвищення його фінансової стійкості, основні аспекти вдосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства та оптимізацію структури капіталу на досліджуваному підприємстві

На основі проведеної фінансової діагностики можна зробити висновки про те, що досліджуване нами підприємство, не зважаючи на високі показники прибутковості та рентабельності, високу частку власного капіталу не можна назвати фінансово стійким, оскільки його власних джерел не достатньо для фінансування запасів. Тому потребує вдосконалення саме структура пасивів підприємства з метою підвищення фінансової стійкості ТОВ «Успіх».

Важливою передумовою забезпечення фінансової безпеки підприємства є якісний фінансовий менеджмент, що являє собою систему, яка складається з комплексу дій, принципів, методів розроблення та реалізації управлінських рішень.

Суттєвим напрямом сталого функціонування суб'єктів господарювання є розробка дієвого механізму управління їх фінансовою стійкістю. Механізм управління фінансовою стійкістю є частиною загальної системи управління підприємством, що забезпечує вплив на чинники, від яких залежить результат діяльності суб'єкта господарювання. Процес формування механізму управління фінансовою стійкістю становить послідовність певних етапів. Фінансова стійкість

є якісною характеристикою фінансового стану підприємства і безумовно є однією з основних складових фінансової безпеки, тому є необхідність розроблення механізму управління фінансовою стійкістю як частини загальної стратегії управління.

Головною метою управління фінансовою стійкістю є забезпечення фінансової безпеки та стабільності функціонування і розвитку підприємства у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику. Управління фінансовою стійкістю є одним з основних елементів фінансового менеджменту на підприємстві, необхідною передумовою стабільного розвитку підприємства.

Особливе значення в сучасних умовах повинно приділятися забезпеченню фінансової стійкості, що можливо за умов впровадження стратегічних підходів до управління підприємством. У зв'язку з цим вагомою актуальністю набуває розробка вдалої фінансової стратегії підприємства.

На нашу думку, стратегія управління фінансовою стійкістю підприємства повинна включати такі складові:

- забезпечення оптимальної структури капіталу;
- забезпечення оптимальної структури активів;
- збалансування та забезпечення оптимальної структури грошових потоків;
- забезпечення кредитоспроможності;
- забезпечення постійної платоспроможності та ліквідності.

Отже, узагальнюючи вище сказане, можна зробити висновок що стратегія управління фінансовою стійкістю підприємства – один із важливих видів фінансової стратегії підприємства, який являє собою процес формування генерального перспективного напрямку його розвитку на основі ефективного управління фінансовою стійкістю шляхом формулювання довгострокових цілей, вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення, адекватне коригування фінансової стійкості при зміні умов зовнішнього середовища.

Завданням успішного розвитку підприємства виступає якісне управління його капіталом. При цьому обґрунтування його оптимальної величини відповідно до обсягу, структури і змісту виробничої діяльності, вибір раціонального способу його нарощування, урахування вартості і ризиків забезпечує стійкий розвиток підприємства. Ефективність управління капіталом значною мірою залежить від вибору методів та методичних підходів до оптимізації та формуванні структури капіталу.

У четвертому розділі «Спеціальна частина» подано характеристику та аналіз поточного стану галузі діяльності досліджуваного підприємства й наведено перспективи розвитку деревообробної промисловості в Україні. Роль та значимість ринку деревини і виробів з деревини для розвитку національного господарства України визначається широким використанням цієї групи товарів в будівництві, промисловості транспорті, в сільському і комунальному господарстві. В Україні виробляється понад 300 найменувань товарної продукції, яка постачається на внутрішній і зовнішній ринки. Стратегічним напрямком розвитку сектора первинної обробки деревини є створення ринку пилопродукції промислового виконання на зразок чисельних популярних складів заготовок твердолистяних порід деревини нормованої вологості в країнах Бенілюкса, які

дозволяють виробникам меблів, паркету тощо вирішувати проблему сировини. Перспективним напрямком є організація виготовлення відсортованої за міцністю «інженерної» деревини, розроблення нових рішень матеріалознавчо-конструкційних: створення композитів деревини з конструкційними та ізоляційними не деревними матеріалами (сталі, алюмінію, волокнами вуглецю, деревної корки тощо).

Також є великі перспективи щодо зростання попиту на пилопродукцію на внутрішньому та зовнішньому ринках, особливо для будівництва. Є всі підстави очікувати розвиток екобудівництва в нашій країні, особливо в набуваючих популярності котеджних містечках. Екобудівництво є частиною рішення проблеми сучасної кризи та сприяє боротьбі зі зміною клімату. Будівлі, енергоефективні з точки зору будівельних матеріалів, що використовуються для них, являють собою елемент екологічної економіки. Одним з напрямків такого будівництва є створення так званих «пасивних» будинків, які потребують мінімального енергоспоживання в процесі експлуатації за рахунок інвестування ресурсозберігаючих технологій, а саме використання ізоляційних матеріалів з деревних композитів, оптимізації конструкційних рішень вікон, дверей з врахуванням тепловологісного стану оточуючого середовища та впровадженням схем їх монтажу, які виключають теплові мости тощо.

У п'ятому розділі «Обґрунтування економічної ефективності» подано оптимізаційну модель структури капіталу ТОВ «Успіх» та резерви підвищення результатів діяльності ТОВ «Успіх». Для досягнення оптимального співвідношення структурних елементів капіталу ТОВ «Успіх» була побудована модель, яка ґрунтується на одночасній максимізації зростання рентабельності власного капіталу і рівня фінансової стійкості.

Щоб фінансовий важель одночасно позитивно впливав і на рентабельність власного капіталу, і на фінансову стійкість, необхідним є і значення ефективного співвідношення між миттєво ліквідним і майновим забезпеченням зобов'язань підприємства. Тобто потрібний розрахунок рівня фінансового важеля не тільки в структурі серед фінансування майна підприємства (тобто у фінансовій структурі капіталу), але і в структурі активів (майновій структурі підприємства). Саме раціональна структура майна підприємства є позитивним чинником зростання рівня фінансової стійкості ТОВ «Успіх».

Так як фінансова стійкість підприємства забезпечується переважним рівнем фінансового важеля в майновій структурі капіталу порівняно з фінансовим важелем його фінансової структури, можемо зробити висновок про те, що оптимально великий рівень ефекту фінансового важеля визначає зростання лише рентабельності власного капіталу, але в той же час призводить до погіршення платоспроможності ТОВ «Успіх» і як наслідок, до нестачі власних грошових коштів у підприємства.

Щоб фінансовий важіль одночасно позитивно впливав і на рентабельність власного капіталу, і на фінансову стійкість ТОВ «Успіх» необхідним є :

- зменшити величину поточних зобов'язань;
- збільшити величину майна у грошовій формі;
- зменшити величину майна в негрошовій формі.

Практичне впровадження запропонованих заходів дозволить оптимізувати структуру пасивів підприємства, що одночасно позитивно впливатиме як на рентабельність власного капіталу, так і на фінансову стійкість ТОВ «Успіх»

Підвищення основних результатів діяльності на ТОВ «Успіх» можливе через збільшення обсягів реалізації та зменшення собівартості продукції. Щоб збільшився обсяг реалізації, треба максимально активізувати збутову діяльність підприємства. Стимулювати збут можна різними методами. Бажаний результат можна отримати наданням знижок покупцям, помірними зменшеннями цін, застосуванням масової реклами. Також одним із важливих шляхів підвищення результатів діяльності підприємства є мобілізація внутрішніх резервів, до яких можна віднести наступні проведення реструктуризації активів підприємства та зменшення величини запасів у структурі активів підприємства; перетворення в грошову форму наявних матеріальних та фінансових активів підприємства.

У шостому розділі «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» розглянуто питання охорони праці на ТОВ «Успіх» та оцінку можливих матеріальних втрат, фінансування заходів щодо попередження і ліквідації наслідків НС.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У ринкових умовах виключно велика роль діагностики фінансового стану підприємства. Це пов'язано з тим, що підприємства набувають самостійність та несуть повну відповідальність за результати своєї виробничо-господарчої діяльності перед власниками, робітниками, банком та кредиторами. Також ринкові умови вимагають від підприємств збільшення ефективності виробництва, конкурентоспроможності продукції та послуг на основі втілення досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання та управління підприємством, активізації підприємства та інше. Отже роль діагностики фінансового стану достатньо велика.

Фінансова діагностика передбачає визначення поточного стану підприємства та динаміки його змін, можливих шляхів вирішення виявлених проблем за допомогою розрахунків, оцінки та інтерпретації комплексу фінансових показників.

Отримані результати здійснення фінансової діагностики діяльності підприємства дають змогу приймати ефективні та обґрунтовані рішення у сфері фінансового менеджменту. Одним із найважливіших завдань у цьому випадку є оптимізація структури пасивів підприємства з метою забезпечення його фінансової стійкості та незалежності від кредиторів.

Кожне підприємство прагне досягти оптимального співвідношення між джерелами фінансування, оскільки структура капіталу впливає на його вартість. У розробці стратегічної політики структури капіталу головна мета - прогноз такої структури капіталу, яка за найнижчої вартості капіталу допомагатиме підтримувати стабільні доходи.

Важливе значення у діяльності підприємства має майно підприємства, яке знаходить своє відображення в активах, а також джерела утворення цього майна, тобто пасиви підприємства. З цією метою проведено аналіз активів підприємства та джерел їх формування.

Аналізуючи активи ТОВ «Успіх» за 2011-2015 рр., слід відмітити, що у структурі всіх активів підприємства переважають оборотні активи, і це позитивно впливає на фінансово-господарську діяльність підприємства, тобто структура активів є мобільною. Дана тенденція зберігається 5 років поспіль. Загалом, позитивним явищем є збільшення загальної вартості активів підприємства на 2742,2 тис. грн., або ж на 106,8 %, що говорить про розширення обсягів фінансово-господарської діяльності підприємства.

Щодо джерел утворення активів ТОВ «Успіх» (пасивів), то їх основу становить власний капітал та поточні зобов'язання.

Власний капітал досліджуваного підприємства формує статутний капітал та нерозподілений прибуток. Нерозподілений прибуток суттєво зріс з 328,8 тис. грн. у 2011 році до 3601 тис. грн. у 2015 році, тобто маємо зростання чистого прибутку на 3272,3 тис. грн.

Поточні зобов'язання переважали у структурі пасивів ТОВ «Успіх» протягом 2011-2012 років, але вже у 2013 році частка поточних зобов'язань зменшилась, а на кінець 2015 року вони становили лише 11,2% у структурі всіх пасивів підприємства.

Зростання чистого прибутку та зменшення поточних зобов'язань позитивно вплинуло на структуру пасивів ТОВ «Успіх», та свідчить про зростання фінансової стійкості підприємства й покращення фінансового стану підприємства загалом.

Здійснивши аналіз абсолютних показників фінансової стійкості досліджуваного підприємства, слід відмітити що протягом 2011, 2012, 2013 та 2014 років для формування запасів не вистачало власного капіталу та довгострокових зобов'язань, і лише використовуючи поточні зобов'язання підприємство здатне профінансувати свою поточну діяльність. Тільки у 2014 році для підприємства характерна абсолютна фінансова стійкість.

Відносні показники фінансової стійкості змінили свою динаміку на позитивну, починаючи з 2013 року.

Узагальнюючи аналіз фінансової стійкості, слід відмітити суттєве покращення абсолютних та відносних показників фінансової стійкості в динаміці.

Одним з найважливіших показників фінансового стану підприємства є ліквідність, сутність якої полягає в можливості підприємства в будь-який момент розрахуватися за своїми зобов'язаннями (пасивами) за допомогою майна (активів), яке є на балансі.

Узагальнюючи аналіз ліквідності ТОВ «Успіх» можемо стверджувати, що як ліквідність балансу так і відносні показники ліквідності мали негативні значення протягом 2011-2013 років, але вже у 2014 році ситуація суттєво покращилася, щодо ліквідності балансу – то зберігаються три пари рівностей, а відносні показники змінили динаміку на позитивну.

Динаміка доходів та фінансових результатів ТОВ «Успіх» за 2011-2015 рр. є досить позитивною, особливо слід відмітити 2014 рік, де підприємству вдалося збільшити чистий прибуток на 282,1%. У 2015 році чистий прибуток підприємства не суттєво зменшився порівняно з 2014 роком, однак якщо

порівнювати з 2011 роком підприємству вдалося збільшити свій чистий прибуток на 1132,5 тис. грн. або ж у 4,5 рази.

Отже, узагальнюючи аналіз фінансових результатів ТОВ «Успіх» слід відмітити, що підприємство працювало досить ефективно, отримувала високі прибутки за досліджуваний період, зберігається позитивна динаміка всіх абсолютних та відносних показників прибутковості.

Економічною практикою доведено, що мати тільки передову виробничу технологію, найдешевшу робочу силу або успішно діючу службу реалізації продукції на сучасному етапі для компанії вже недостатньо. Зовнішнє середовище підприємства часто змінюється. Сьогодні підприємства для функціонування на ринку та збереження конкурентоспроможності повинні постійно планувати свою господарську діяльність. При цьому кожна зміна несе не тільки загрози, але й нові додаткові можливості для досягнення майбутньої економічної вигоди. Підприємство повинно своєчасно виявляти зовнішні та внутрішні фактори нестійкості фінансового стану, здійснювати стратегічні й оперативні зміни для збереження фінансової стійкості. Необхідно вивчати способи управління фінансами підприємств та використовувати нові підходи, які дозволять повною мірою реалізувати переваги планування фінансової стійкості.

Суттєвим напрямом сталого функціонування суб'єктів господарювання є розробка дієвого механізму управління їх фінансовою стійкістю. Механізм управління фінансовою стійкістю є частиною загальної системи управління підприємством, що забезпечує вплив на чинники, від яких залежить результат діяльності суб'єкта господарювання. Процес формування механізму управління фінансовою стійкістю становить послідовність певних етапів. Фінансова стійкість є якісною характеристикою фінансового стану підприємства і безумовно є однією з основних складових фінансової безпеки, тому є необхідність розроблення механізму управління фінансовою стійкістю як частини загальної стратегії управління.

Головною метою управління фінансовою стійкістю є забезпечення фінансової безпеки та стабільності функціонування і розвитку підприємства у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику. Управління фінансовою стійкістю є одним з основних елементів фінансового менеджменту на підприємстві, необхідною передумовою стабільного розвитку підприємства.

На нашу думку, стратегія управління фінансовою стійкістю ТОВ «Успіх» повинна включати такі складові:

- забезпечення оптимальної структури капіталу;
- забезпечення оптимальної структури активів;
- збалансування та забезпечення оптимальної структури грошових потоків;
- забезпечення кредитоспроможності;
- забезпечення постійної платоспроможності та ліквідності.

Завданням успішного розвитку підприємства виступає якісне управління його капіталом. При цьому обґрунтування його оптимальної величини відповідно до обсягу, структури і змісту виробничої діяльності, вибір раціонального способу його нарощування, урахування вартості і ризиків забезпечує стійкий розвиток підприємства. Ефективність управління капіталом значною мірою залежить від

вибору методів та методичних підходів до оптимізації та формуванні структури капіталу.

Ефективність функціонування будь-якого підприємства залежить від правильної стратегії управління капіталом підприємства, її важливою складовою є оптимізація структури капіталу.

Однак на сьогодні не існує єдиного рецепту щодо досягнення раціонального співвідношення власного і позикового капіталу в умовах стратегічного управління підприємством. Тому одним з найбільш важливих і складних завдань, які вирішуються у процесі стратегічної оцінки фінансування підприємства, є оптимізація структури капіталу.

Для досягнення оптимального співвідношення структурних елементів капіталу ТОВ «Успіх» була побудована модель, яка ґрунтується на одночасній максимізації зростання рентабельності власного капіталу і рівня фінансової стійкості.

Щоб фінансовий важель одночасно позитивно впливав і на рентабельність власного капіталу, і на фінансову стійкість, необхідним є і значення ефективного співвідношення між миттєво ліквідним і майновим забезпеченням зобов'язань підприємства. Тобто потрібний розрахунок рівня фінансового важеля не тільки в структурі серед фінансування майна підприємства (тобто у фінансовій структурі капіталу), але і в структурі активів (майновій структурі підприємства).

Так як фінансова стійкість підприємства забезпечується переважним рівнем фінансового важеля в майновій структурі капіталу порівняно з фінансовим важелем його фінансової структури, можемо зробити висновок оптимально великий рівень ефекту фінансового важеля визначає зростання лише рентабельності власного капіталу, але в той же час призводить до погіршення платоспроможності ТОВ «Успіх» і як наслідок, до нестачі власних грошових коштів у підприємства.

Щоб фінансовий важіль одночасно позитивно впливав і на рентабельність власного капіталу, і на фінансову стійкість ТОВ «Успіх» необхідним є :

- зменшити величину поточних зобов'язань;
- збільшити величину майна у грошовій формі;
- зменшити величину майна в негрошовій формі.

Саме раціональна структура майна підприємства є позитивним чинником зростання рівня фінансової стійкості ТОВ «Успіх» .

Практичне впровадження запропонованих заходів дозволить оптимізувати структуру пасивів підприємства, що одночасно позитивно впливатиме як на рентабельність власного капіталу, так і на фінансову стійкість ТОВ «Успіх»

Для досягнення оптимального співвідношення структурних елементів капіталу ТОВ «Успіх» в роботі був запропонований метод, який ґрунтується на одночасній максимізації зростання рентабельності власного капіталу і рівня фінансової стійкості.

Отже, доведено доцільність формування так званої цільової структури капіталу підприємства, що характеризується таким співвідношення елементів капіталу, яке дає змогу повною мірою забезпечити досягнення вибраного критерію її оптимізації.

Дослідження різноваріантних критеріальних інструментів оптимізації цільової структури капіталу дає змогу запропонувати не один, а два критерії - зростання рентабельності власного капіталу та забезпечення фінансової стійкості підприємства. Причиною виділення двох критеріїв є наявне протиріччя між фінансовим важелем фінансової структури капіталу та фінансовою стійкістю підприємства: фінансовий важіль є прирідним чинником рентабельності власного капіталу підприємства, тобто позитивним показником оптимізації структури капіталу, і одночасно є регресивним чинником рівня фінансової стійкості, негативним показником платоспроможності.

Щоб фінансовий важіль справляв одночасний позитивний ефект і на рентабельність власного капіталу, і на фінансову стійкість, у роботі доведено необхідність розрахунку рівня фінансового важеля не тільки в структурі джерел фінансування майна підприємства та в структурі активів але й спрогнозувати максимальне зростання рентабельності власного капіталу і фінансової стійкості підприємства в майбутньому, розробити загальні можливі напрями підвищення ефективності діяльності ТОВ «Успіх» в цілому.

Підвищення основних результатів діяльності на ТОВ «Успіх» можливе через збільшення обсягів реалізації та зменшення собівартості продукції.

Щоб збільшився обсяг реалізації, треба максимально активізувати збутову діяльність підприємства. Стимулювати збут можна різними методами. Бажаний результат можна отримати наданням знижок покупцям, помірними зменшеннями цін, застосуванням масової реклами. Також одним із важливих шляхів підвищення результатів діяльності підприємства є мобілізація внутрішніх резервів, до яких можна віднести наступні проведення реструктуризації активів підприємства та зменшення величини запасів у структурі активів підприємства; перетворення в грошову форму наявних матеріальних та фінансових активів підприємства.

СПИСОК ПРАЦЬ ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДОСЛІДЖЕННЯ

Константюк Н. І., Дзодз І. В. Управління фінансовими результатами діяльності підприємства з метою оптимізації структури капіталу // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (Тернопіль, 22-24 вересня 2016р.). – Тернопіль: Крок, 2016 – С.83-85

АНОТАЦІЯ

Дзодз І. В. Фінансова діагностика основних результатів діяльності в контексті оптимізації структури пасивів підприємства, на прикладі ТОВ «Успіх». – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 8.03050801 "Фінанси і кредит" (за спеціалізованими програмами). – ТНТУ ім. І. Пулюя. – Тернопіль, 2017.

Об'єкт дослідження – загальні теоретичні та методичні підходи щодо оптимізації структури капіталу та шляхів підвищення основних результатів

діяльності ТОВ «Успіх».

Метою даного дослідження виступає теоретичне обґрунтування та здійснення фінансової діагностики підприємства з метою підвищення результатів діяльності та оптимізації структури капіталу ТОВ «Успіх».

Методи дослідження. Метод діалектичного пізнання; прийоми спостереження, групування, класифікації, порівняння; економічний аналіз; фінансовий аналіз; метод синтезу; статистичний аналіз; метод узагальнення.

У даному дослідженні представлено теоретичні аспекти та особливості здійснення фінансової діагностики підприємства. Здійснено оцінку фінансового стану та діагностику основних результатів діяльності ТОВ «Успіх». Запропоновано модель оптимізації структури капіталу та подано резерви підвищення основних результатів діяльності ТОВ «Успіх».

Ключові слова: фінансова діагностика, результати діяльності, структура капіталу, власний капітал, зобов'язання підприємства.

ANNOTATION

Dzodz I. Financial diagnostics of main activity results within enterprise passives structure optimization framework (LLC “Uspikh” as a case study). – Manuscript.

The research to obtaining education degree «Master» in the specialty 8.03050801 «Finance and Credit» (for specialized programs). – Ternopil Ivan Puluj National Technical University. – Ternopil, 2017.

The object of research – general theoretical and methodological approaches to optimize the capital structure and ways to improve the main results of the activity LLC “Uspikh”.

The purpose of this research is the theoretical study and implementation of financial diagnostics company to improve activity results and optimize the capital structure of LLC “Uspikh”.

Research methods. The method of dialectical cognition; methods of observation, clustering, classification, comparison; economic analysis; financial analysis; synthesis method; statistical analysis; the method of synthesis.

This research presents the theoretical aspects and peculiarities of financial diagnostics of the company. The estimation of the financial condition and diagnosis of main results were conducted. The model of optimization of capital structure and reserves of increase the main results of activity LLC “Uspikh” were presented.

Keywords: financial diagnosis, results of activity, capital structure, equity, liabilities of the company.